

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie júl 2011
III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 36/2011
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej vyššie uvedených práv uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 25. mája 2010 a z 28. septembra 2010.</p> <p>V konaní vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľka ako žalobkyňa domáhala od JUDr. M. S. ako žalovanej v 1. rade a V. G. ako žalovaného v 2. rade zaplata sumy s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol rozsudkom, proti ktorému podala sťažovateľka odvolanie spolu s námietkou zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorá vychádzala „z existencie vzťahu medzi žalovanou 1/ ako sudkyňou Krajského súdu v Banskej Bystrici a sudcami tohto súdu“, pričom povahu tohto vzťahu bližšie nešpecifikovala ani nomenovala konkrétnych sudcov, ktorých by sa námietka mala osobitne týkať.</p> <p>Na základe uvedenej námietky, ako aj oznámenia sudcov krajského súdu rozhodujúcich v senáte 12 Co z 21. januára 2010 bola vec predložená najvyššiemu súdu, ktorý uznesením z 25. mája 2010 rozhodol, že „Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici Mgr. M. Š., JUDr. J. P., JUDr. A. M., JUDr. M. R., JUDr. F. Z., JUDr. M. P., JUDr. P. P., Mgr. E. N., JUDr. J. M., M. B., JUDr. O. M., Mgr. Š. B., JUDr. M. K., JUDr. M. D., JUDr. Z. N., JUDr. D. K., JUDr. Ing. J. G., L. B., JUDr. J. B., JUDr. D. M., JUDr. M. S., JUDr. E. V., JUDr. J. Š., Mgr. I. D., JUDr. A. A., JUDr. J. N., Mgr. A. P., JUDr. J. D., Mgr. R. Ď., JUDr. J. M., JUDr. J. R., JUDr. P. C., JUDr. D. D., JUDr. E. M., JUDr. E. K., JUDr. A. K., JUDr. D. M., JUDr. M. K., JUDr. M. P., JUDr. E. Ž., JUDr. L. G., JUDr. J. B., JUDr. J. H., Doc. JUDr. M. Ď. PhD. sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tamomšom súde pod sp. zn. 12 Co 1/2010 (vec Okresného súdu Žiar nad Hronom).</p> <p>Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. J. B., Mgr. J. B., Š. H., JUDr. S. S. a JUDr. M. Š. nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tamomšom súde pod sp. zn. 12 Co 1/2010 (vec Okresného súdu Žiar nad Hronom).“</p> <p>Predseda krajského súdu opatrením z 9. júna 2010 určil na prejednanie a rozhodnutie veci senát ad hoc v zložení Š. H. – riadiaci predseda senátu, JUDr. S. S. a Mgr. J. B. – členovia senátu. Následne riadiaci predseda senátu Š. H. zistil, že predseda krajského súdu svojim opatrením č. 4 z 3. februára 2010 postupom v súlade s ustanovením § 15 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku už vylúčil z prejednávania a rozhodovania sudcov JUDr. S. S. a Mgr. J. B., preto prípisom z 25. augusta 2010 požiadal najvyšší súd, aby vec v</p>

	<p>súlade s ustanovením § 12 ods. 1 OSP delegoval inému súdu druhého stupňa.</p> <p>Najvyšší súd uznesením z 28. septembra 2010 konanie o prikázanie veci inému súdu zastavil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: „...<i>Nakoľko nedošlo k vylúčeniu všetkých sudcov krajského súdu a v predmetnej veci je možné zostaviť trojčlenný senát, nie sú splnené podmienky na to, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o prikázani veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu nutnosti.</i></p> <p><i>Pre úplnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že opatrenie predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 4 z 3. februára 2010 bolo vzaté pri rozhodovaní o námietke zaujatosti do úvahy. Skutočnosti odôvodňujúce vylúčenie, resp. nevyhlúčenie sudcov však boli vyhodnotené inak.</i>“</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd uviedol, že nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prerokovávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku [Piersack v. Belgicko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 1. októbra 1982].</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti.</p> <p>Judikatúra ESLP vyžaduje, aby obava z nedostatku nestrannosti sa zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, ich právnym zástupcom, svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť.</p> <p>Pokiaľ ide o uznesenie najvyššieho súdu z 25. mája 2010, ktorým nevyhlúčil z prejednávania a rozhodovania veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 1/2010 sudcov JUDr. J. B., Mgr. J. B., Š. H., JUDr. S. S. a JUDr. M. Š., ústavný súd konštatoval, že v ňom neboli dostatočne podrobne vyhodnotené dôvody nevyhlúčenia týchto sudcov. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplývalo, že najvyšší súd pri rozhodovaní o námietke zaujatosti vychádzal z vyjadrení sudcov krajského súdu, ktoré, ako sám uviedol, „<i>neposkytovali dostatočný podklad pre riadne posúdenie existencie okolností zakladajúcich pochybnosť o nezaujatosti týchto sudcov</i>“, avšak ďalej uvádzal, že na základe týchto vyjadrení „<i>dospel k záveru, že okolnosti nimi uvedené nie sú spôsobilé založiť pochybnosť o ich nezaujatosti</i>“. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol len úvahy týkajúce sa subjektívnej stránky zaujatosti bez toho, aby sa zaoberal aj posúdením objektívnej stránky zaujatosti. Z tohto pohľadu napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nezodpovedalo požiadavke, že musí byť jasné a musí zodpovedať na</p>

	<p>oba možné spôsoby zaujatosti. Najvyšší súd mal preto podrobnejšie preskúmať otázku objektívnej stránky zaujatosti a až následne rozhodnúť o vylúčení, resp. nevyhlúčení sudcov krajského súdu, pretože, ako bolo uvedené, súd sa musí aj navonok javiť ako nestranný, nadaný spravodlivým, nestranným a nezaujatým rozhodovaním.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu z 28. septembra 2010, ktorým zastavil konanie o prikázanie veci inému súdu v zmysle § 12 ods. 1 OSP, považoval ústavný súd vzhľadom na závery prijaté vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z 25. mája 2010 v danom štádiu konania za nepreskúmateľné. Ústavný súd uviedol, že dokiaľ najvyšší súd ústavne konformným spôsobom nerozhodne o vylúčení (§ 14 OSP), resp. nevyhlúčení sudcov krajského súdu, nemôže rozhodnúť o prikázaní veci inému súdu v zmysle § 12 ods. 1 OSP.</p> <p>Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že uzneseniami najvyššieho súdu z 25. mája 2010 a z 28. septembra 2010 boli porušené základné práva sťažovateľky zaručené čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd predmetné uznesenia najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: III. ÚS 24/05, III. ÚS 47/05 II. ÚS 71/97 I. ÚS 73/97 III. ÚS 16/00 II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: rozsudok vo veci Piersack v. Belgicko z 1. októbra 1982 rozsudok vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17. januára 1970</p>

spisová značka	III. ÚS 452//2010
sudca spravodajca	Eubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 175/2008, 1 Co 2/2010 z 31. marca 2010. Podľa sťažovateľky konaním najvyššieho súdu boli porušené jej vyššie uvedené práva tým, že najvyšší súd jej odňal možnosť konať pred súdom v konaní, do ktorého mala vstúpiť na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi pôvodným žalobcom a sťažovateľkou. Návrh na zmenu účastníkov konania podali sťažovateľka (15. mája 2007) a aj pôvodný žalobca (9. júna 2007) krajskému súdu, ktorý v tom období rozhodoval o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového súdu o merite veci. Uznesením krajský súd neprípustil zmenu žalobcu. Proti tomuto rozhodnutiu sa sťažovateľka odvolala na najvyššom súde. Najvyšší súd napadnutým uznesením konanie o odvolaní sťažovateľky zastavil pre nedostatok funkčnej príslušnosti.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd zaujal stanovisko o neprípustnosti odvolania proti rozhodnutiu krajského súdu a konanie o odvolaní z dôvodu absencie funkčnej príslušnosti zastavil. Argumentoval pritom ustanoveniami § 10 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), v zmysle ktorých krajské súdy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov a o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa rozhoduje najvyšší súd.</p> <p>Predmetné odvolanie pritom nesmerovalo proti rozhodnutiu krajského súdu ako odvolacieho súdu. Samotný krajský súd rozhodoval o otázke prípustnosti zmeny účastníka konania síce v štádiu, keď sa vec nachádzala v odvolacom konaní, ale rozhodoval o danej</p>

	<p>otázke prvýkrát a rozhodoval o nej samostatne uznesením č. k. 25 Co 165/2005-779 z 21. júna 2007 vydaným o takmer tri mesiace skôr ako uznesenie č. k. 25 Co 165/2005-815 z 19. septembra 2007 o odvolaní proti rozhodnutiu o merite veci.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že civilné konanie je ovládané aj zásadou dvojinštančnosti konania, pričom táto zásada je spravídla posudzovaná ako zásada ústavná, napriek tomu, že jednoznačne nie je deklarovaná ústavou. Samotné právo na dvojinštančné konanie je v dôsledku výkladu vnímané ako súčasť v širšom slova zmysle ponímaného práva na spravodlivý proces. Podstatou tejto zásady je, že dôležité a najmä právne otázky po rozhodnutí na súde prvého stupňa môžu byť následne predmetom posúdenia prostredníctvom opravného prostriedku na inštančne vyššom súde. Vzhľadom na to, že sťažovateľka požiadala o pripustenie zmeny účastníka konania v štádiu, keď sa vec nachádzala na odvolacom súde, čo zákon nevylučuje, najvyšší súd mal v tejto otázke aj v zmysle v súkromnom práve prípustnej analógie pripustiť preskúmanie rozhodnutia vo veci.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že v súlade so zásadou práva na spravodlivý proces je potrebné, aby sa subjekty mali možnosť vyjadriť sa ku každému právnenému názoru vyjadrenému v odôvodnení rozhodnutia, najmä ak je iný ako právny názor prezentovaný niektorou zo sporových strán. Krajský súd rozhodoval o otázke zmeny účastníka na strane žalobcu síce v odvolacom konaní, ale rozhodol o nej samostatne pred rozhodnutím o merite veci, pričom predtým táto otázka nebola rozhodovaná na okresnom súde. O pripustenie zmeny účastníka požiadali žalobca a sťažovateľka v štádiu opravného konania, čo zákon nevylučuje, preto je logický postup, keď sťažovateľka podá proti rozhodnutiu v danej veci opravný prostriedok, argumentujúc, že je prípustné, keďže o danej otázke rozhodol všeobecný súd prvýkrát. Najvyšší súd nepripustil možnosť realizácie procesných práv sťažovateľky, lebo im neumožnil prieskum správnosti tých tvrdení, ktoré boli pre vec právne významné. Sťažovateľka nemala možnosť namietať a zdôvodňovať prípadné nesprávne právne závery súdu pri posúdení prípustnosti zmeny účastníka konania.</p> <p>Vysloveným právnym názorom a uznesením o zastavení konania o odvolaní pre funkčnú nepríslušnosť najvyššieho súdu došlo zo strany najvyššieho súdu k odňatiu možnosti sťažovateľky pred súdom konať. Rozhodnutím o zastavení odvolacieho konania bolo sťažovateľke odňaté právo namietať správnosť právneho názoru súdu rozhodujúceho vo veci na inštančne vyššom súde.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd pri rozhodovaní o rozhodnutí krajského súdu aplikoval normy jednoduchého práva spôsobom, ktorý mal za následok porušenie základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd v rozhodnutí o prijatí veci na ďalšie konanie vymedzil rozsah prijatia na preskúmanie časti uznesenia najvyššieho súdu, ktoré sa dotýkalo účastníctva sťažovateľky v súdnom konaní.</p> <p>Keďže vo svojom rozhodnutí ústavný súd zistil, že došlo k porušeniu procesných práv sťažovateľky, musel umožniť najvyššiemu súdu konať nielen o účastníctve sťažovateľky v konaní pred všeobecnými súdmi, ale aj vysporiadať sa s jej právnymi námietkami. Takýto postup všeobecného súdu by nebol možný bez toho, aby ústavný súd zrušil oba výroky uznesení sp. zn. 1 Cdo 175/2008 a sp. zn. 1 Co 2/2010 z 31. marca 2010 a dať tak možnosť všeobecnému súdu rozhodnúť v intenciách právneho názoru ústavného súdu.</p> <p>Ústavný súd preto zrušil oba výroky uznesení sp. zn. 1 Cdo 175/2008 a sp. zn. 1 Co 2/2010 z 31. marca 2010 a vrátil mu vec na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	

spisová značka	III. ÚS 74/2011
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (žalobkyňa) sa žalobou z 19. augusta 2010 podanou Okresnému súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti žalovanému – M. Č. – zaplattenia sumy 1 000 € ako náhrady nemajetkovej ujmy (sp. zn. 6 Cb 35/2010).</p> <p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu, ktorým rozhodol, že:</p> <p><i>„Sudcovia Okresného súdu Čadca JUDr. A. H., JUDr. J. K., Mgr. E. D., JUDr. M. G., JUDr. A. P., Mgr. A. K., Mgr. Z. V., JUDr. A. P., Dr., JUDr. K. K., Mgr. A. J. sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6 Cb/35/2010.</i></p> <p><i>Sudcovia Okresného súdu Čadca Mgr. R. G., JUDr. J. V. nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6 Cb/35/2010.</i>“</p> <p>Sťažovateľka svoju námietku založila na tom skutkovom základe, že okresný súd bol „zmluvným partnerom sťažovateľa, a to na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy č. 14/2005/III z 31. 01. 2006 a odoberal pre potreby vykurovania budovy súdu od žalobcu teplo“. V dôsledku poruchy technologického zariadenia – plynovej kotolne došlo na prelome rokov 2006/2007 k jej odstaveniu, čím bol priamo poškodený aj okresný súd, ktorý sa následne stal „účastníkom správneho konania, ktoré viedol žalovaný“. Krajský súd konanie o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu zastavil „len z dôvodu nečinnosti žalovaného“, proti čomu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Na základe priebehu a výsledku správneho konania podala sťažovateľka okresnému súdu žalobu (sp. zn. 6 Cb 35/2010), ktorou sa od žalovaného domáhala zaplattenia sumy 1 000 € ako náhrady nemajetkovej ujmy, pričom zároveň vzniesla námietku zaujatosti (všetkých) sudcov tohto súdu, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd uviedol, že nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prerokovávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku [Piersack v. Belgicko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 1. októbra 1982]. Ústavný súd ďalej uviedol, že nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravidlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti. Judikatúra ESLP vyžaduje, aby obava z nedostatku nestrannosti sa zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, ich právnym</p>

	<p>zástupcom, svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť.</p> <p>Preskúmaním napadnutého rozhodnutia ústavný súd zistil, že krajský súd síce vychádzal z oboch hľadísk nestrannosti, avšak dostatočne nevyhodnotil dôvody vylúčenia sudcov okresného súdu z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 Cb 35/2010, pokiaľ ide o ich pomer k účastníkom konania z hľadiska objektívnej stránky nezaujatosti. Nestrannosť sudcu patrí medzi podmienky konania, ktorú súd skúma kedykoľvek za konania. Podľa názoru ústavného súdu „ekonomická závislosť“ okresného súdu (ako právnickej osoby, ktorého personálnu zložku tvoria aj sudcovia vykonávajúci súdnictvo) spočívajúca v dodávkach tepla v období rokov 2006/2007 od sťažovateľky zakladala pomer sudcov k účastníkom, čo ich vylučuje z prerokúvania a rozhodovania danej veci. Ak bol okresný súd nedodaním tepla v uvedenom období priamo poškodený, pričom o odvolaní sťažovateľky v správnom konaní, ktorého účastníkom je aj okresný súd, nebolo dosiaľ rozhodnuté, môže táto skutočnosť v očiach účastníkov, ako aj verejnosti vzbudiť pochybnosti o nezaujatosti sudcov okresného súdu rozhodujúcich v konaní o žalobe sťažovateľky, ktorou reagovala na priebeh a výsledok správneho konania.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd vyslovil, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 9. novembra 2010 porušené boli, ústavný súd predmetné uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: III. ÚS 24/05, III. ÚS 47/05 II. ÚS 71/97 I. ÚS 73/97 III. ÚS 16/00 II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: rozsudok vo veci Piersack v. Belgicko z 1. októbra 1982 rozsudok vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17. januára 1970</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 110/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ľubomír Dobřík</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>31. mája 2010</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie jeho vyššie uvedených práv rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu z 22. júna 2010, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 5. marca 2010. Migračný úrad označeným rozhodnutím zamietol jeho žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú podľa § 11 ods. 1 písm. c) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“), čo v podstate znamenalo jeho transfer do Grécka, ktoré bolo štátom</p>

	<p>zodpovedným za jeho prevzatie. V odôvodnení rozhodnutia migračný úrad konštatoval, že po nelegálnom príchode na územie Slovenskej republiky sťažovateľ 17. septembra 2009 požiadal o udelenie azylu z dôvodu obavy o svoj život, pretože ako uviedol, v krajine pôvodu – v Afganistane bol prenasledovaný neznámymi ľuďmi. Bolo zistené, že sťažovateľ prichádzajúci z tretej krajiny protiprávne prekročil hranicu členského štátu – Grécka – uplatňujúceho dublinské nariadenie. Následne migračný úrad kontaktoval príslušné grécke orgány so žiadosťou o prevzatie sťažovateľa v zmysle čl. 10 ods. 1 dublinského nariadenia. Keďže grécka strana na žiadosť Slovenskej republiky neodpovedala v lehote 2 mesiacov, v súlade s čl. 18 ods. 7 dublinského nariadenia sa stala krajinou zodpovednou za prevzatie sťažovateľa, pričom 26. februára 2010 súhlasila s jeho odovzdaním na svoje územie. Na základe toho potom migračný úrad v súlade s čl. 19 ods. 1 dublinského nariadenia odmietol žiadosť sťažovateľa o udelenie azylu ako neprípustnú.</p> <p>Sťažovateľ ako štátny občan Afganistanu pritom poukázal na to, že v prípade jeho transferu do Grécka by mu neboli poskytnuté záruky, že v tomto štáte, vzhľadom na nedostatočnú úroveň azylového právneho systému a praxe, bude pripustený do konania o udelenie azylu. Zároveň prejavil obavy, že následným vyhostením do krajiny pôvodu – do Afganistanu existuje reálna obava, že bude vystavený ohrozeniu života z dôvodu vážneho bezprávia voči jeho osobe. Sťažovateľ preto odvolávajúc sa na jednotlivé dokumenty organizácií zaoberajúcich sa ochranou ľudských práv a základných slobôd a poskytovaním ochrany a pomoci utečencom žiadal Slovenskú republiku o aplikáciu čl. 3 ods. 2 Nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 (ďalej len „dublinské nariadenie“), a teda o to, aby Slovenská republika v zmysle tohto článku prevzala zodpovednosť za jeho žiadosť o udelenie azylu. Najvyšší súd sa stotožnil s tým, že v namietanom prípade nebolo nutné aplikovať čl. 3 ods. 2 dublinského nariadenia, čo malo za následok transfer sťažovateľa do Grécka.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd okrem iného poukázal na správu Nórskeho helsinského výboru (ďalej len „NHV“) z októbra 2009, podľa ktorej by žiadatelia o azyl nemali byť na základe dublinského nariadenia vracaní do Grécka. Tento názor zdieľajú aj medzinárodné ľudskoprávne organizácie a organizácie na ochranu utečencov vrátane UNHCR, organizácie Human Rights Watch a Amnesty International.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že zo stanoviska NHV (z októbra 2009) vyplýva: „<i>Sme toho názoru, že situácia v Grécku sa zhoršila do takej miery, že európske štáty nemôžu dodržať svoje povinnosti v zmysle utečeneckého práva a ochrany ľudských práv, keď zároveň vracajú žiadateľov o azyl do Grécka. Ďalej by malo dôjsť k prerušeniu transferov do Grécka, pokiaľ nebude možné jasne preukázať, že osoby vracané na základe dublinského nariadenia budú v Grécku užívať účinnú ochranu pred nútenými návratmi a budú mať prístup k bezpečnému a adekvátnemu azylovému konaniu.</i>“</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že o opodstatnenosti týchto tvrdení sa presvedčil ESĽP v prípade M. S. S. proti Belgicku a Grécku (sťažnosť č. 30696/09, rozhodnutie z 21. januára 2011), v ktorom vyslovil porušenie práv podľa čl. 3 a čl. 13 dohovoru. Z hľadiska skutkových okolností išlo o transfer žiadateľa o azyl (štátneho občana Afganistanu) z Belgicka do Grécka na základe dublinského nariadenia.</p> <p>Vychádzajúc z obsahu namietaného rozsudku najvyššieho súdu, stanovisk a vyjadrení oficiálnych orgánov zameraných na ochranu ľudských práv vrátane práv utečencov, ale predovšetkým z judikatúry ESĽP dospel ústavný súd k záveru, že najvyšší súd pred svojím rozhodnutím vo veci sťažovateľa podcenil význam jeho základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 3 dohovoru a formálne sa odvolávajúc na právnu úpravu a význam úvahy správneho orgánu dôsledne neposúdil okolnosti daného prípadu, čo malo za následok vznik takých nedostatkov v jeho rozhodnutí, ktorým bolo potrebné priznať ústavnú relevanciu.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že najvyšší súd sa pri preskúmaní rozhodnutia krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie migračného úradu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o udelenie azylu, a to vo vzťahu k možnosti uplatnenia čl. 3 ods. 2 dublinského nariadenia (tzv. doložky suverenity), odvolával na ustanovenie § 245 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolennej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba to, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.</p> <p>Najvyšší súd teda apeloval na to, že jeho povinnosťou v danom prípade nebolo posúdiť, či</p>

	<p>sa správny orgán (migračný úrad) správne rozhodol, keď nepristúpil k aplikácii čl. 3 ods. 2 dublinského nariadenia, ale že jeho povinnosťou bolo preskúmať, či správny orgán rozhodol v zákonných limitoch.</p> <p>Ústavný súd sa stotožnil s názorom najvyššieho súdu, že žiadny právny predpis neustanovuje povinnosť pre Slovenskú republiku ako členský štát Európskej únie prevziať zodpovednosť za posúdenie žiadosti štátneho príslušníka tretej krajiny o udelenie azylu v zmysle čl. 3 ods. 2 dublinského nariadenia. Stotožnil sa aj s tým názorom najvyššieho súdu, že citovaný čl. 3 ods. 2 dublinského nariadenia ponecháva na úvahe toho – ktorého členského štátu, či prevezme, alebo neprevezme zodpovednosť za posúdenie žiadosti konkrétnej osoby o azyl.</p> <p>Ústavný súd však nezdieľal daný názor najvyššieho súdu bez výhrad, pretože bol presvedčený, že aj keď taká povinnosť nie je v právnych normách explicitne stanovená, vzhľadom na to, že v danom prípade sa sťažovateľ domáhal ochrany svojho práva zakotveného v čl. 3 dohovoru (aj základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy), ktoré sa v porovnaní s ostatnými ľudskými právami a základnými slobodami vymedzenými v dohovore vyznačuje absolútnosťou a kolektívnou garanciou, bolo v rámci tohto konania potrebné uplatňovať štandardy ochrany vyplývajúce z čl. 3 dohovoru (ako aj z čl. 16 ods. 2 ústavy), ktorý v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd, a preto má prednosť pred zákonom.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že absolútnosť práva podľa čl. 3 dohovoru znamená, že je aplikovateľné na všetkých ľudí, na každom mieste, v každom čase a nie je ničím limitované, t. j. s výkonom tohto práva nie sú spojené žiadne výnimky, čo potvrdzuje aj dikcia čl. 15 ods. 2 dohovoru, podľa ktorého nemožno odstúpiť od článku 2, okrem úmrtí vyplývajúcich z dovolených vojnových činov, a článkov 3, 4 (odsek 1) a 7 (napr. IV. ÚS 331/08). Možné porušenie absolútneho zákazu zlého zaobchádzania v zmysle čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy vyvoláva procesnú povinnosť štátu zabezpečiť účinné úradné vyšetrenie tvrdeného zlého zaobchádzania, pričom pojem „účinné“ zahŕňa predovšetkým atribúty dôkladnosti, rýchlosti, nezávislosti a nestrannosti (obdobne napr. III. ÚS 70/01, III. ÚS 86/05, III. ÚS 194/06).</p> <p>Vychádzajúc z citovanej judikatúry ústavného súdu, ale predovšetkým pridržiavajúc sa záverov ESELP obsiahnutých v rozhodnutí M. S. S. proti Belgicku a Grécku z 21. januára 2011 bol ústavný súd toho názoru, že najvyšší súd by mal zväziť aj judikatúru ESELP, ako aj absolútnosť práva podľa čl. 3 dohovoru (aj základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy) a v nadväznosti na to znovu preskúmať okolnosti daného prípadu. Od najvyššieho súdu sa očakávalo, že ochrana sťažovateľa a jeho práv nebude len formálnou aplikáciou zákona, ktorý v okolnostiach daného prípadu ponecháva na zvážení správneho orgánu, akú z ponúknutých možností v rámci správnej úvahy využije, a ktorý najvyššiemu súdu neprikazuje preskúmať vhodnosť a účelnosť správneho rozhodnutia, ale obmedzuje ho len na posúdenie zákonných limitov. Teda dôsledne zväziť aj okolnosti daného prípadu.</p> <p>V namietanom prípade správny orgán (migračný úrad), krajský súd, ale v prvom rade najvyšší súd, ktorý ako posledný v rade mohol vylúčiť negatívny vplyv rozhodnutí slovenských orgánov verejnej moci na osobnú sféru sťažovateľa, nepovažoval za nevyhnutné aplikovať čl. 3 ods. 2 dublinského nariadenia. Najvyšší súd sa upál na dikciu zákona, ktorá správnomu orgánu neukladá povinnosť aplikovať citovaný článok, na akceptáciu a záruky gréckej strany a aj napriek informáciám z oficiálnych zdrojov o nepriaznivom stave gréckeho azylového právneho systému a praxe, neprijateľných a nehumánných podmienkach vytvorených pre žiadateľov o azyl, ako aj o zlyhaní kompetentných gréckych orgánov v niektorých prípadoch, pripustil transfer sťažovateľa zo Slovenskej republiky do Grécka, čím sa dopustil porušenia jeho práv.</p> <p>Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že najvyšší súd rozsudkom z 29. septembra 2010 porušil základné právo sťažovateľa nebyť mučený ani podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a jeho právo spočívajúce v zákaze mučenia podľa čl. 3 dohovoru, ústavný súd predmetný rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: IV. ÚS 331/08 III. ÚS 70/01, III. ÚS 86/05, III. ÚS 194/06</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: M. S. S. proti Belgicku a Grécku, sťažnosť č. 30696/09, rozhodnutie z 21. januára 2011</p>

spisová značka	III. ÚS 162/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Predmetom časti sťažnosti sťažovateľa bolo porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu pri Slovenskej arbitrážnej komore (ďalej len „rozhodcovský súd“), sp. zn. VK 195/2010 z 2. novembra 2010. Porušenie svojich práv videl sťažovateľ v tom, že rozhodcovský súd nesprávne vykladal aplikovanú právnu normu, nezákonne mu obmedzil možnosť v jeho veci nadobudnúť vlastnícke právo a rozsudok riadne neodôvodnil, čím sa v konečnom dôsledku dopustil porušenia zásady zákazu denegatio iustitiae (odopretie spravodlivosti).</p> <p>Sťažovateľ sa žalobným návrhom z 10. augusta 2010 domáhal proti žalovanej (M. Č.) ako spoludlžníčke zaplata sumy 6 000 € s prísl. za dlžníka v zmysle uzavretej zmluvy o pôžičke z 28. augusta 2009.</p> <p>Rozhodcovský súd rozhodcovským rozsudkom z 2. novembra 2010 návrh sťažovateľa zamietol v podstate iba z dôvodu, že už mal exekučný titul v tejto veci na základe rozhodnutia rozhodcovského súdu z 26. marca 2010 v konaní, ktorým boli dlžník (J. S.) a iná spoludlžníčka (M. S.) už zaviazaní spoločne a nerozdielne zaplatiť požadovanú sumu s prísl., pričom konštatoval, že by to „bolo v rozpore s právnym predpisom“.</p> <p>K tomu okrem iného uviedol toto:</p> <p><i>„Zo zmluvy o pôžičke vyplýva, že v konaní VK 195/2010 mali vystupovať ako účastníci konania žalobca a J. S., M. S. a M. Č. ako žalovaní. Platilo by pre nich potom ustanovenie § 91 Osp. V danom prípade sa jedná o nerozlučné spoločenstvo, kde v konaní VK 195/2010 mali na strane žalovaných vystupovať dlžník a spoludlžníci a nielen dlžník a jeden spoludlžník...</i></p> <p><i>Kedže horecítované zákonné ustanovenie nebolo dodržané súd návrh žalobcu zamietol.“</i></p> <p>V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal, že namietaným rozhodcovským rozsudkom došlo aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. decembra 2010 a vykonateľnosť 7. decembra 2010.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd uviedol, že práve osobitný zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) vytvoril právnu prípustnosť kontroly súdnej moci nad rozhodcovskými rozsudkami všeobecnými súdmi v taxatívne vymedzených prípadoch. Pri tomto konaní zákon počíta s minimálnymi zásahmi všeobecných súdov do výsledkov rozhodovacej činnosti rozhodcovských súdov, pretože v súlade s § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní možno tuzemský rozhodcovský rozsudok napadnúť žalobou na príslušnom všeobecnom súde len z taxatívne vymedzených dôvodov, ktoré spočívajú v dodržiavaní zákonnosti. Ak však po skončení jednoinštančného konania pred rozhodcovským súdom nie je žiadna účinná možnosť nápravy prostredníctvom všeobecných súdov, je namieste, aby do tohto procesu aktívne zasiahol aj ústavný súd.</p> <p>Tu bolo potrebné uviesť, že ústavný súd ešte nikdy neposudzoval zákonnosť a ústavnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu po prijatí sťažnosti fyzických a právnických osôb na ďalšie konanie. Aj keď toto rozhodcovské konanie možno označiť za menej zložitú procedúru, než aká je vlastná konaniu pred všeobecnými súdmi, je v rámci neho nevyhnutné dodržiavať zásady spravodlivosti, zákonnosti a tiež ústavnosti (obdobne III. ÚS 95/2010).</p> <p>Tieto zásady v prípade sťažovateľa však dodržané zjavne neboli, a preto tu bol potrebný priamy zásah ústavného súdu do rozhodcovského rozsudku rozhodcovského súdu.</p> <p>Podľa nesprávneho poučenia v rozsudku rozhodcovského súdu mal sťažovateľ právo podať v lehote 30 dní od jeho doručenia súdu návrh na zrušenie tohto rozsudku, ústavný súd však ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti toto poučenie nezobral do úvahy</p>

najmä z dôvodu, že právomoc všeobecných súdov na preskúmanie rozhodcovského rozsudku v tomto prípade bola podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní vylúčená a návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku by bol všeobecnými súdmi z tohto dôvodu zrejme zamietnutý.

Podľa názoru ústavného súdu aj na vydanie rozhodnutia rozhodcovského súdu sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to, že aj takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 ústavy) a nemôže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd zastáva názor, že aj rozhodcovské súdy sú povinné aplikovať právo tak, aby výsledkom nimi uplatnenej právomoci bolo rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti. V tejto súvislosti bolo potrebné poukázať aj na § 51 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, subsidiárne sa aplikujú ustanovenia generálnej právnej normy upravujúcej civilný proces. Danou právnou normou je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) (obdobne III. ÚS 95/2010, II. ÚS 173/2010).

Podľa názoru ústavného súdu rozhodcovský súd rozhodol nezákonne nielen z podstatného dôvodu, že na prípad aplikoval § 91 OSP, ale tiež preto, že jeho právne závery v odôvodnení neboli prijateľné aj vzhľadom na ustanovenie § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ústavný súd uviedol, že podstatou solidárneho záväzku (dlhu) podľa citovaného ustanovenia, ktorý majú dlžníci splniť spoločne a nerozdielne tomu istému veriteľovi, spočíva v tom, že veriteľ nemusí podať žalobu o plnenie proti všetkým solidárne zaviazaným dlžníkom, ale čo i len proti jednému z nich a pohľadávku proti ostatným môže uplatniť aj neskôr samostatnou žalobou. Rozsudok na plnenie vydaný proti jednému zo solidárnych dlžníkov netvorí prekážku právoplatne rozsúdenej veci pre konanie proti ostatným spoludlžníkom (pozri napr. Komentár k Občianskemu zákonníku 2007, JUDr. Imrich Fekete, CSc., a tam uvádzanú judikatúru).

Ústavný súd ďalej uviedol, že sťažovateľ v danej veci ako žalobca využil iba svoje oprávnenie, ktoré mu toto ustanovenie Občianskeho zákonníka ako veriteľovi umožňovalo, a podal žalobný návrh na rozhodcovský súd aj na ďalšiu spoludlžníčku, ktorá ešte nebola rozhodcovským rozsudkom zaviazaná na zaplatenie peňažnej sumy. Tým sťažovateľ neporušil žiadny všeobecne záväzný právny predpis (a toľž nie § 91 OSP), keď si postupne uplatňoval svoje nároky vyplývajúce zo zmluvy o pôžičke medzi ním ako veriteľom a dlžníkmi.

Bolo podľa názoru ústavného súdu povinnosťou rozhodcovského súdu uviesť v rozhodnutí jasné a relevantné dôvody, o ktoré oprel svoje rozhodnutie. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať nielen skutkovej, ale i právnej stránky rozhodnutia. Pokiaľ rozhodcovský súd v odôvodnení svojho rozsudku z 2. novembra 2010 však nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia právnej normy, o ktoré oprel svoje právne závery, postupoval nielen nelegitímne, ale zároveň tým porušil aj základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, zahŕňajúce právo na spravodlivý proces, súčasťou ktorého je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky podstatné právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (obdobne m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 116/06).

V dôsledku uvedených skutočností ústavný súd považoval rozsudok rozhodcovského súdu za rozporný s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (a primerane to platí pri splnení zákonných predpokladov aj vo vzťahu k rozhodovacej činnosti rozhodcovských súdov) preto ústavný súd vyslovil, že rozhodnutím rozhodcovského súdu z 2. novembra 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd s prihliadnutím na svoje závery týkajúce sa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru usúdil, že v danej veci vzhľadom na to, že sťažovateľovi nebola poskytnutá náležitá iná právna ochrana a v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu „do dnešného dňa nedošlo ani len sčasti k vymoženiu pohľadávky, a teda sťažovateľ zatiaľ nebol uspokojený z majetku dlžníka ani z majetku spoludlžníka“, na ktorú pohľadávku mal nepochybne nárok z uzavretej zmluvy o pôžičke, a rozhodcovský súd mu jeho nárok zamietol, tento stav zasiahol aj do jeho vlastníckeho

	práva. Preto ústavný súd konštatoval súčasne aj porušenie čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd predmetný rozhodcovský rozsudok rozhodcovského súdu zrušil a vecmu vrátil na ďalšie konanie.
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: III. ÚS 95/2010 IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 116/06 II. ÚS 173/2010 Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: Ettl a i. c. Rakúsko z 23. apríla 1987, séria A, č. 117 Campbell a Fell c. Spojené kráľovstvo z 28. júna 1984, séria A, č. 80 Rolf Gustafsson c. Švédsko z 1. júla 1997

spisová značka	III. ÚS 172/2011
súdca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) z 21. júla 2010 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) z 25. novembra 2010 boli porušené jeho vyššie uvedené práva. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa vo veci porušenia označených základných práv uznesením krajského súdu z 25. novembra 2010 prijal na ďalšie konanie a súčasne vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.</p> <p>Podstatou sťažnosti sťažovateľa bola námietka, že o jeho opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu rozhodol miestne nepríslušný krajský súd, hoci v skutočnosti mal vo veci rozhodovať Krajský súd v Trenčíne.</p> <p>Podľa názoru krajského súdu bol na rozhodnutie príslušný práve krajský súd, keďže išlo o konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku a nie o rozhodovanie o vine a treste. Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica (ďalej len „vojenský súd“) z 11. júna 1974 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov nepodmienečne. Dôvodom odsúdenia bola skutočnosť, že sťažovateľ kvôli svojmu náboženskému presvedčeniu Svedka Jehovovho odmietol vykonať vojenskú základnú službu. Na návrh sťažovateľa bola uznesením okresného súdu z 15. marca 2010 povolená obnova konania a rozsudok vojenského súdu, rovnako ako všetky ďalšie obsahovo nadväzujúce rozhodnutia boli zrušené. Proti uzneseniu okresného súdu však podal 26. apríla 2010 sťažnosť vojenský prokurátor. Uznesením krajského súdu z 13. mája 2010 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu z 13. mája 2010 sťažnosť ústavnému súdu, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 405/2010-23 z 27. januára 2011 vyslovil porušenie označených základných práv, zrušil uznesenie krajského súdu z 13. mája 2010, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení nálezu ústavný súd konštatoval, že „v prípade trestného činu nenastúpenia do služby v ozbrojených silách je príslušný konať v prvom stupni okresný súd a v druhom stupni Krajský súd v Trenčíne. ... Pokiaľ v danej veci namiesto Krajského súdu v Trenčíne rozhodol o sťažnosti prokurátora krajský súd, došlo tým k porušeniu základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu tak podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 38 ods. 1 listiny.... Platí totiž, že prvoradou podmienkou na správne ustálenie osoby zákonného sudcu je správne ustálenie vecnej, resp. miestnej príslušnosti konajúceho súdu. Iba taký</p>

	<p><i>sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny.</i>“.</p> <p>Po vydaní rozhodnutia krajského súdu z 13. mája 2010, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu z 15. marca 2010, do vydania nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 405/2010-23 z 27. januára 2011 okresný súd sťažovateľov návrh na obnovu konania opätovne prejednal a konštatujúc záväznosť právneho názoru krajského súdu uvedeného v uznesení z 13. mája 2010 rozhodol vo veci uznesením z 21. júla 2010 tak, že návrh sťažovateľa o povolenie obnovy konania zamietol. Rovnako stihol do vydania označeného nálezu ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa z 10. septembra 2010 proti uzneseniu okresného súdu rozhodnúť aj krajský súd zamietajúcim uznesením z 25. novembra 2010.</p> <p>Predkladacia správa okresného súdu z 26. apríla 2010 vyhotovená na základe sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 15. marca 2010, ako aj predkladacia správa okresného súdu zo 4. novembra 2010 vyhotovená na základe sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 21. júla 2010 bola adresovaná Krajskému súdu v Trenčíne. V skutočnosti však bol spis okresného súdu v oboch prípadoch doručený spolu s predkladacími správami krajskému súdu, a nie Krajskému súdu v Trenčíne.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd poukázal na ustanovenia § 16 ods. 2 písm. b), § 397 ods. 2 a § 567 ods. 3 časti vety pred bodkočiarkou zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, ako aj ustanovenie § 7 ods. 2 písm. j) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach súdov“), podľa ktorého okresným súdom v sídle krajského súdu na účely trestného konania vo veciach podľa osobitného predpisu (t. j. § 16 ods. 2 Trestného poriadku) pre obvod krajských súdov uvedených v § 3 ods. 5 a 6 sa rozumie Okresný súd Banská Bystrica a ustanovenie § 7 ods. 3 písm. i) zákona o sídlach súdov, podľa ktorého na rozhodovanie o riadnych opravných prostriedkoch vo veciach, v ktorých je príslušný súd podľa ods. 2 písm. i) až k), je príslušný Krajský súd v Trenčíne.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že okresný súd ani krajský súd nemohli v sťažovateľovej veci zohľadniť právny názor ústavného súdu vyslovený v jeho náleze č. k. II. ÚS 405/2010-23 z 27. januára 2011, pretože z časového hľadiska nimi vydané rozhodnutia predchádzali vydaniu označeného rozhodnutia ústavného súdu. Uvedená skutočnosť však nemohla viesť ústavný súd k inému právnomu posúdeniu otázky príslušnosti krajského súdu v prípade predloženom sťažovateľom.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že obdobne, ako bolo konštatované už v náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 405/2010-23 z 27. januára 2011, z citovaných ustanovení Trestného poriadku a zákona o sídlach súdov vyplýva, že v prípade trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách je aj v danej veci v súčasnosti príslušný konať v prvom stupni okresný súd a v druhom stupni Krajský súd v Trenčíne. Keďže vojenský súd, ktorý pôvodne sťažovateľa odsúdil, už neexistuje, podľa ustanovenia § 397 ods. 2 v spojení s ustanovením § 568 ods. 3 Trestného poriadku sú namiesto neho príslušné všeobecné súdy, ktoré by boli vecne a miestne príslušné podľa súčasnej právnej úpravy. Ako to vyplýva z citovaných ustanovení, v súčasnosti by boli vecne a miestne príslušné konať v prvom stupni okresný súd a v druhom stupni Krajský súd v Trenčíne.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že vo veci návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania rozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 21. júla 2010 krajský súd, a nie Krajský súd v Trenčíne, došlo tým k porušeniu základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu tak podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 38 ods. 1 listiny, a rovnako tak došlo aj k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý podľa svojho obsahu rovnako ako označený článok ústavy, resp. listiny garantuje zákaz odňatia veci zákonnému súdu. Ústavný súd konštatoval, že platí, že prvoradou podmienkou na správne ustálenie osoby zákonného sudcu je správne ustálenie vecnej, resp. miestnej príslušnosti konajúceho súdu. Iba taký sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny. Ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu z 25. novembra 2010 a vec vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

spisová značka	III. ÚS 105/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené / v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	14. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie jeho vyššie uvedených práv uzneseniami krajského súdu sp. zn. 6 NcC 8/2010 z 3. novembra 2010 a sp. zn. 1 NcC 22/2010 z 8. novembra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Nc 2/2011 z 20. januára 2011.</p> <p>Sťažovateľ bol v postavení žalovaného účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 20 C/139/2008, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o návrhu spoločnosti E., C. (ďalej aj „žalobca“), predtým spoločnosti A., s. r. o., S., na uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi pohľadávku v sume 60 408 874,60 €. Vo veci v súčasnosti koná krajský súd, ktorý má rozhodovať v odvolacom konaní pod sp. zn. 17 Co 99/2010, 17 Co 100/2010. Súčasne je sťažovateľ aj účastníkom konania v postavení žalovaného vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C/270/2008, ktorého predmetom je rozhodovanie o návrhu toho istého žalobcu na uloženie povinnosti zaplatiť žalobcovi pohľadávku v sume 15 858 674,24 €. Napokon je sťažovateľ ako žalovaný účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 C/257/2008, ktorého predmetom je rozhodovanie o návrhu označeného žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť sumu 23 183 243,64 €. Vo veciach vedených okresným súdom pod sp. zn. 13 C/270/2008 a sp. zn. 17 C/257/2008 nebolo dosiaľ vydané meritórne rozhodnutie.</p> <p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal zaujatosť sudcov prejednávajúcich jeho právne veci, a to konkrétne zaujatosť sudkyne okresného súdu JUDr. M. M. konajúcej vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C/257/2008 a sudcu okresného súdu JUDr. P. K. konajúceho vo veci vedenej pod sp. zn. 13 C/270/2008, ako aj sudkýň krajského súdu JUDr. J. B., JUDr. G. V. a JUDr. Z. S. tvoriacich senát krajského súdu konajúci o odvolaniach vedených pod sp. zn. 17 Co 99/2010, 17 Co 100/2010 vo veci okresného súdu sp. zn. 20 C 139/2008. Súčasne sťažovateľ namietal aj zaujatosť všetkých ostatných sudcov krajského súdu.</p> <p>Sťažovateľ uviedol, že uvedení sudcovia majú byť vylúčení najmä z dôvodu, že sú (prípadne v minulosti boli) kolegami bývalého sudcu okresného súdu JUDr. J. B., ktorý je otcom Ing. J. B., v minulosti pôsobiaceho vo funkcii konateľa spoločností, ktoré v označených právnych veciach boli pôvodnými žalobcami – A., s. r. o., A., s. r. o., a A., s. r. o.</p>
ratio decidendi	<p>1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 NcC/8/2010 z 3. novembra 2010</p> <p>Napadnutým uznesením sp. zn. 6 NcC/8/2010 z 3. novembra 2010 krajský súd rozhodol, že sudkyňa JUDr. M. M. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 17 C/257/2008.</p> <p>Ústavný súd zhodnotil právne závery krajského súdu uvedené v napadnutom uznesení ako nedostatočné a ústavne neudržateľné.</p> <p>Krajský súd v napadnutom uznesení vyhodnocoval nezaujatosť sudkyne JUDr. M. M. predovšetkým na základe tvrdení sťažovateľa obsiahnutého v námietke zaujatosti, z ktorých podľa jeho názoru nevyplýva pomer zákonnej sudkyne k účastníkom konania a ich zástupcom, ktorý by bol „príbuzenský, priateľský alebo nepriateľský, prípadne osobný alebo ekonomický“. V odôvodnení napadnutého uznesenia však krajský súd nevyložil, z akých dôvodov skutočnosť, že bývalý konateľ žalobcu je synom iného sudcu okresného súdu, ktorý je v sťažovateľovej veci príslušný konať a rozhodovať, nemá žiaden vplyv na vznik a existenciu pochybností o nezaujatosti konajúcej sudkyne. V tomto smere považoval ústavný súd tvrdenie krajského súdu, že „neexistujú... pochybnosti ani z uvedeného objektívneho hľadiska“, bez ďalšieho vysvetlenia ako nepostačujúce na vyvrátenie pochybností o prípadnej zaujatosti namietanej sudkyne okresného súdu.</p>

Podľa názoru ústavného súdu je však nevyhnutné pri hodnotení prípadných pochybností o nezaujatosti sudcov konajúcich v tej - ktorej veci vziať zreteľ aj na vzťahy medzi sudcami pôsobiacimi na jednom súde, kde majú spoločné pracovisko. Pokiaľ sudcovia určitého súdu majú rozhodovať právne veci, v ktorých ako účastníci konania vystupujú osoby im blízke alebo osoby blízke ich kolegom - sudcom pôsobiacim na tom istom súde, je potrebné s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu venovať zvýšenú pozornosť významu týchto okolností a skúmať aj intenzitu z toho vyplývajúcich pochybností týkajúcich sa nezaujatosti konajúcich sudcov. Súčasne je nevyhnutné dbať na podstatu a význam práva na nestrannosť a nezaujatosť sudcu. Ústavný súd uviedol, že v tejto súvislosti sa žiada poznamenať, že medzi sudcami ako kolegami na jednom pracovisku často vznikajú aj bližšie než len kolegiálne vzťahy, čo môže viesť k oprávneným pochybnostiam o ich nestrannosti v prípadoch, v ktorých majú rozhodovať o veciach, na ktorých výsledku môžu mať ich blízki kolegovia osobný, ekonomický či iný záujem. Ústavný súd ďalej uviedol, že vo svojom vyjadrení k podanej námietke zaujatosti síce sudkyňa JUDr. M. M. uviedla, že s Ing. J. B. nie je v žiadnom osobnom kontakte a nemá k nemu žiaden vzťah, avšak potvrdila, že o tomto príbuzenskom vzťahu medzi jej kolegom a bývalým konateľom žalobcu vedomosť mala. Súčasne sa nevyjadrila ani k vzťahu, aký má k otcovi konateľa pôvodného žalobcu - JUDr. J. B., ktorý v tom čase pôsobil ako sudca okresného súdu na civilnom úseku. Namietaná sudkyňa taktiež výslovne neuviedla, že sa vo veci necíti byť zaujatá, naopak po konštatovaní, že bývalého konateľa pôvodného žalobcu nepozná, uviedla, že „ponecháva na úvahu nadriadeného súdu, či v záujme vylúčenia akejkoľvek pochybnosti o objektívnosti prejednávania veci... je vhodné prejednávanie veci mnou ako zákonnou sudkyňou, resp. ktorýmkoľvek sudcom Okresného súdu Poprad“.

Krajský súd sa však týmito okolnosťami, podstatnými pre skúmanie nestrannosti namietanej sudkyne zo subjektívneho hľadiska podrobne nezaoberal a aj z tohto dôvodu zaťažil svoje rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti arbitrážnosťou.

Ústavný súd zastáva názor, že v danom prípade krajský súd nesprávne považoval za právne nevýznamnú namietanú skutočnosť, že bývalý štatutárny zástupca pôvodného žalobcu, ktorého výsluch bol v konaní nariadený, je blízkym príbuzným sudcu, ktorý pôsobí na tom istom súde, na ktorom je prejednávaná žaloba podaná pôvodným žalobcom.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vyššie uvedené práva sťažovateľa predmetným uznesením krajského súdu porušené boli.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 1 NcC 22/2010 z 8. novembra 2010

Napadnutým uznesením sp. zn. 1 NcC 22/2010 z 8. novembra 2010 krajský súd rozhodol, že sudca JUDr. P. K. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 13 C/270/2008.

Ústavný súd zistil, že aj v tomto uznesení vyhodnocoval krajský súd nezaujatosť sudcu JUDr. P. K. z tvrdení sťažovateľa obsiahnutého v námietke zaujatosti a z vyjadrenia namietaného sudcu podaného k tejto námietke. V odôvodnení napadnutého uznesenia však krajský súd poukazuje na nevyhnutnosť vyžadovať „určitú odolnosť nevyhnutne spojenú so zodpovednosťou v justícii aj voči prejavom nespokojnosti účastníkov konania“ a na ústavou garantované „právo na zákonného sudcu a jeho neodňateľnosť“ konštatoval, že nie sú dané okolnosti, ktoré by svedčili o vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Krajský súd sa však vôbec nedotkol hodnotenia objektívneho a subjektívneho hľadiska nestrannosti namietaného sudcu a ani nevyložil, z akých dôvodov nemá skutočnosť, že bývalý konateľ žalovaného je synom iného sudcu okresného súdu, ktorý je v sťažovateľovej veci príslušný konať a rozhodovať, žiaden vplyv na vznik a existenciu pochybností o nezaujatosti sťažovateľom namietaného sudcu okresného súdu JUDr. P. K.

Ústavný súd poukázal aj vo vzťahu k uzneseniu sp. zn. 1 NcC 22/2010 z 8. novembra 2010 na už formulované dôvody, pre ktoré vyslovil porušenie práv sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 6 NcC 8/2010 z 3. novembra 2010. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach prípadu krajský súd nevenoval dostatočnú pozornosť namietanej skutočnosti, že bývalý štatutárny zástupca pôvodného žalobcu je blízkym príbuzným sudcu, ktorý pôsobí na tom istom súde, na ktorom je prejednávaná žaloba podaná pôvodným žalobcom. Z odôvodnenia krajského súdu nevyplýva, že by bolo

prihliadané na to, či sťažovateľom tvrdené skutočnosti môžu v očiach účastníkov konania, ako aj verejnosti vzbudiť oprávnené pochybnosti o nezaujatosti sudcov okresného súdu. Ústavný súd konštatoval, že na vyvrátenie pochybností o nezaujatosti sudcu okresného súdu nebolo postačujúce, pokiaľ sa v danom prípade krajský súd obmedzil na všeobecné konštatovanie o potrebe nadhľadu sudcov voči nespokojnosti účastníkov konania, pretože takéto otázky neboli vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa podstatné.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vyššie uvedené práva sťažovateľa predmetným uznesením krajského súdu porušené boli.

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Nc 2/2011 z 20. januára 2011

Napadnutým uznesením najvyšší súd rozhodol, že sudkyne JUDr. J. B., JUDr. G. V. a JUDr. Z. S. nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 17 Co/99/2010, 17 Co/100/2010.

Ústavný súd uviedol, že kľúčové dôvody, pre ktoré sťažovateľ napadol uznesenie najvyššieho súdu spočívali v nesúhlase sťažovateľa s postupom najvyššieho súdu, ktorý aj napriek vysokej hodnote predmetu konania nepreveril pred svojím rozhodnutím tvrdený príbuzenský pomer medzi bývalým konateľom pôvodného žalobcu a sudcom okresného súdu, ktorý o veci rozhodol v 1. stupni, ďalej že na podporu svojich záverov oprel odôvodnenie napadnutého rozhodnutia o protichodnú judikatúru, a taktiež, že najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s oddelením zberného spisu od ostatného spisu v čase, keď právny zástupca sťažovateľa žiadal do týchto spisov nahliadnuť. Sťažovateľ namietal aj nenáležité odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Ústavný súd uviedol, že nepostačuje, že najvyšší súd v súvislosti s tvrdeným odmietnutím nahliadnutia do spisu krajským súdom sťažovateľovi stroho uviedol, že sa tým „objektívne nezaložila pochybnosť o nestrannosti súdneho rozhodovania senátu 17 Co Krajského súdu v Prešove“ bez toho, aby ozrejmil konkrétne dôvody, pre ktoré uvedená okolnosť nemohla založiť namietané pochybnosti, a to s odkazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu, resp. ESJP, ktorú najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí citoval len všeobecne.

Podľa názoru ústavného súdu bol svojvoľný aj záver najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľ po poskytnutí fotokópie potvrdenia z podateľne o nápade a pridelení veci do senátu 17 Co už nenamietal, že by vec bola pridelená zákonnému sudcovi, keďže z obsahu podania sťažovateľa označeného ako „oprava podania a nové námietky“ doručeného krajskému súdu 12. októbra 2010 ústavný súd zistil, že na tomto dôvode podanej námietky sťažovateľ zotrval. V tomto ohľade bolo potrebné prisvedčiť námietke sťažovateľa o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Z hodnotiacich záverov uvedených v napadnutom uznesení (napríklad, že sťažovateľom namietaná okolnosť o minulom pôsobení predsedníčky senátu JUDr. J. B. na rovnakom súde ako JUDr. Š. Z. nezakladá žiaden dôvod na pochybnosť o jej nezaujatosti, vyjadruje iba sťažovateľov subjektívny názor, a nie existenciu právne relevantného vzťahu JUDr. J. B. k účastníkovi konania) ústavnému súdu vyplynulo, že najvyšší súd v danom prípade uplatnil pri posudzovaní (ne)dôvodnosti námietky zaujatosti prístup vyžadujúci exaktné preukázanie vzťahu odôvodňujúceho zaujatost' konajúcej sudkyne, a nie iba osvedčenie určitých okolností, ktoré môžu spochybňovať nezaujatost' konajúcich sudcov. Takýto prístup najvyššieho súdu však ústavný súd hodnotil kriticky ako neprímerane prísny, rozporný so zásadami uplatňovanými v otázke posudzovania nestrannosti sudcov a v okolnostiach prípadu ako ústavne neakceptovateľný.

Napokon ústavný súd nepovažoval za obhájitelný ani postup najvyššieho súdu, ktorý sa zaoberal len opodstatnenosťou sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti iba proti sudkyňam tvoriacim senát 17 Co krajského súdu. Sťažovateľ totiž podal námietku proti všetkým sudcom krajského súdu. Bez toho, aby sa ústavný súd vyjadroval k opodstatnenosti sťažovateľom uvedených dôvodov spochybňujúcich nezaujatost' všetkých sudcov krajského súdu, ústavný súd postup najvyššieho súdu, ktorým sa vlastne najvyšší súd nezaoberal touto časťou vznesenej námietky zaujatosti bez toho, aby to vyjadril vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia, považoval za rozporný s požiadavkami spravodlivého súdneho procesu. Inými slovami, najvyšší súd v danej veci vlastne nerozhodol o celom návrhu sťažovateľa na vylúčenie sudcov krajského súdu, teda postupoval v rozpore s platnými procesnými predpismi (§ 152 ods. 2 v spojení s § 167

	<p>ods. 2 OSP), a tým svoje rozhodnutie zaťažil svojvôľou.</p> <p>Na základe uvedeného považoval ústavný súd napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 2/2011 z 20. januára 2011 za porušujúce vyššie uvedené práva sťažovateľa.</p> <p>4. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 NcC 8/2010 z 3. novembra 2010 a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uzneseniami krajského súdu sp. zn. 6NcC 8/2010 z 3. novembra 2010 a sp. zn. 1NcC/22/2010 z 8. novembra 2010) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 2/2011 z 20. novembra 2011</p> <p>Ústavný súd uviedol, že podľa sťažovateľa malo byť súčasne porušené aj základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, a to postupom namietanej sudkyne okresného súdu JUDr. M. M., ktorá svoju vedomosť o príbuzenskom pomere bývalého konateľa pôvodného žalobcu k inému sudcovi okresného súdu neoznámila sťažovateľovi, resp. predsedovi súdu postupom podľa § 15 OSP. Ústavný súd však v tejto súvislosti konštatoval, že predmetom ústavného prieskumu v danej veci bol len postup a rozhodnutie krajského súdu týkajúci sa vznesenej námietky zaujatosti, a nie namietaný procesný postup sudkyne okresného súdu vo veci samej. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevidel príčinnú súvislosť medzi uvedeným porušením označeného základného práva a napadnutým uznesením krajského súdu (vrátane jeho postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal), a preto v tejto časti ústavný súd vyslovil, že označené základného práva uznesením krajského súdu sp. zn. 6 NcC 8/2010 z 3. novembra 2010 porušené nebolo.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia krajský súd nezaslal vyjadrenie namietaných sudcov okresného súdu a krajského súdu účastníkom konania tak, aby sa k nemu mohli pred rozhodnutím krajského súdu, resp. najvyššieho súdu vyjadriť, ústavný súd predovšetkým poukázal na právnu úpravu obsiahnutú v § 14 a nasl. OSP, podľa ktorej takýto postup nie je zákonom predpokladaný. Sťažovateľ v tomto prípade nedôvodne vzťahoval zásady charakteristické pre meritórne rozhodovanie súdu v sporovom konaní i na špecifické konanie o zaujatosti sudcov. Vzhľadom na uvedené a prihliadajúc súčasne aj na dostupnú judikatúru uplatňovanú v obdobných prípadoch (napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 183/06) ústavný súd nepovažoval zvolené konanie krajského súdu za spôsobilé zasiahnuť do označeného základného práva, a preto aj vo vzťahu k tomuto základnému právu ústavný súd vyslovil, že označené základné právo namietanými uzneseniami porušené nebolo.</p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva garantovaného ústavou a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach, zrušil namietané uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 NcC 8/2010 z 3. novembra 2010 a sp. zn. 1 NcC 22/2010 z 8. novembra 2010, ako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Nc 2/2011 z 20. novembra 2011 a veci im vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: III. ÚS 24/05</p> <p>Judikatúra Ústavného súdu Českej republiky: Uznesenie sp. zn. I. ÚS 183/06</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: rozsudok vo veci Piersack v. Belgicko z 1. októbra 1982 rozsudok vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17. januára 1970 rozsudok vo veci Padovani v. Taliansko z 26. februára 1993 rozsudok vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní

spisová značka	III. ÚS 237/2010
sudca spravodajca	Ľubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka, v procesnom postavení navrhovateľky, vo svojej s'ťažnosti namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní, predmetom ktorého bolo zaplatenie sumy 3 946,60 eur za vykonané stavebné práce. Návrh sťažovateľky bol podaný 26. októbra 2000. Uvedené konanie bolo právoplatne ukončené 24. januára 2011.
ratio decidendi	1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že konania v predmetnej veci tvoria bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Náročnosť predmetného súdneho konania spočívala v tom, že bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie. 2. Pokiaľ ide o kritérium správania účastníka súdneho konania, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka neprispela k predĺženiu doterajšej doby konania. 3. Ohľadom kritéria postupu súdu, ústavný súd konštatoval, že zistil obdobia nečinnosti okresného súdu v celkovom trvaní temer v dĺžke 3 rokov, pričom konanie na okresnom súde trvalo 8 rokov. Ústavný súd zistil aj neefektívne úkony najmä pri zabezpečení znaleckého posudku. Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na tú skutočnosť, že konanie začalo ešte v roku 2000, uzavrel, že celková dĺžka konania 10 rokov nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných priet'ahov a v primeranej lehote. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v predmetnom konaní boli porušené vyššie uvedené práva sťažovateľky. Sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 800 eur.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 420/2010
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ vo svojej s'ťažnosti namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v trestnom konaní. Na sťažovateľa bola v rámci tohto trestného konania „19. augusta 2002“ podaná obžaloba pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). V roku 2004 bol vo veci okresným súdom vyhlásený rozsudok, ktorý bol v tom istom roku nadriadeným súdom zrušený a vec bola prvostupňovému súdu

	vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie. Predmetné trestné konanie bolo právoplatne skončené 7. októbra 2010, a to oslobodením sťažovateľa spod obžaloby.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že posudzovaná vec nebola právne zložitá. Ústavný súd zistil okolnosti opodstatňujúce zložitost' prerokovanej veci po skutkovej stránke. Táto bola daná potrebou dodatočného zabezpečenia väčšieho rozsahu listinných podkladov vzhľadom na šírku skúmaného skutkového obdobia, ako aj potrebou následného dokazovania prostredníctvom pribratých znalcov.</p> <p>2. Pokiaľ ide o kritérium správania účastníka súdneho konania, ústavný súd konštatoval, že v správaní sťažovateľa sa vyskytli okolnosti, ktoré v určitej miere negatívne ovplyvnili rýchlost' a plynulosť konania. Za prejav pasivity sťažovateľa v konaní bolo potrebné považovať neprítomnosť sťažovateľa a jeho obhajcu na pojednávaniach. Na vrub sťažovateľovi bolo potrebné pripísať aj jeho pasivitu v súvislosti s výzvou súdu na predloženie relevantných podkladov, kde určenú lehotu na jej splnenie nedodržel. Tieto negatívne okolnosti zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Ohľadom kritéria postupu súdu, ústavný súd poukázal na skutočnosť, že k 1. januáru 2005 prešiel výkon súdnictva vo veci sťažovateľa z Okresného súdu Piešťany na okresný súd. Z uvedeného dôvodu v predmetnej veci ako účastník konania o sťažnosti sťažovateľa niesol okresný súd v zmysle ustanovení § 15 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. prípadnú zodpovednosť za porušenie označených práv sťažovateľa aj za obdobie, v ktorom vo veci konal Okresný súd Piešťany. Ústavný súd zistil obdobia krátkodobejšej nečinnosti okresného súdu v celkovom rozsahu 8 mesiacov. Ústavný súd považoval za neefektívnu činnosť postup Okresného súdu Piešťany, keď tento po odročení pojednávania z dôvodu neprítomnosti svedka ospravedlnenej jeho práceneschopnosťou a po následnom zabezpečení lekárskeho stanoviska o jeho schopnosti zúčastniť sa pojednávania neprijal včas opatrenia, aby sa zabránilo sťažovaniu postupu konania zo strany tohto svedka (opatrenia poskytované ustanoveniami § 66 a § 98 vtedy účinného trestnoprocesného kódexu). Nesústredene postupoval aj okresný súd v súvislosti so zabezpečením znaleckého posudku. Nesústredenú a neefektívnu činnosť konajúcich súdov navyše potvrdzujú aj uznesenia krajského súdu, ktorými tento zrušil jednak rozsudok Okresného súdu Piešťany, ako aj rozsudok okresného súdu. Tieto poukazovali na podstatný nedostatok posudzovaného konania spočívajúci v neucelenosti postupu konajúcich súdov v procese dokazovania.</p> <p>Na základe uvedeného a tiež s dôrazom na všeobecnú zásadu prísnejšieho posudzovania konaní vo veciach trestného obvinenia ústavný súd konštatoval, že nemožno viac ako 8 rokov trvajúcu dobu konania vedeného konajúcimi súdmi považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani za primeranú vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom okresného súdu v predmetnom konaní došlo k porušeniu vyššie uvedených práv sťažovateľa a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 500 eur.</p>
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

Spisová značka	III. ÚS 60/2011
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ, v procesnom postavení žalovaného, vo svojej sťažnosti namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2

	<p>ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní, predmetom ktorého je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Žaloba o určenie vlastníckeho práva proti sťažovateľovi bola na okresnom súde podaná 8. marca 1999. Uvedené konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne ukončené.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd uviedol, že skutkové pozadie kauzy čiastočne siaha do obdobia druhej polovice štyridsiatych rokov minulého storočia, čo si vyžadovalo právne posúdenie na základe výkladu niektorých vtedy uplatňovaných právnych predpisov (napr. Dohoda medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva č. 146/1946 Zb., zákon č. 148/1947 Zb. o opatreniach na uskutočnenie československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva). Ústavný súd ale konštatoval, že po právnej stránke sporné konanie hodnotí ako také, v ktorom sa nevyskytujú osobitné právne otázky. Podľa názoru ústavného súdu komplexne nemožno predmetnú vec aj s prihliadnutím na určitý stupeň skutkovej náročnosti považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonávaných procesných úkonov odôvodňovalo doterajšiu dĺžku konania (viac ako 12 rokov).</p> <p>2. Pokiaľ ide o kritérium správania účastníka súdneho konania, ústavný súd konštatoval, že správanie sťažovateľa v značnej miere prispelo k dĺžke posudzovaného konania. Ústavný súd zdôraznil, že okolnosti správania sťažovateľa vyvolávali dôvodné podozrenie o úmyselnom obštruovaní priebehu konania zo strany sťažovateľa, a to tak cestou opakovaného využívania garantovaných procesných práv (námietyky zaujatosti, návrh na delegáciu miestnej príslušnosti), ktoré boli vždy realizované vo veľmi krátkom čase pred plánovaným pojednávaním, ale aj viacnásobnou neúčastňou na nariadených pojednávaniach zo zdravotných dôvodov, ktoré však neboli ani raz podrobne identifikované pre účely posúdenia ich reálneho vplyvu na spôsobilosť sťažovateľa zúčastňovať sa konania.</p> <p>3. Ohľadom kritéria postupu súdu, ústavný súd uviedol, že hoci sa v jeho postupe nevyskytli obdobia súvislejšej nečinnosti, nebolo možné okresnému súdu uprieť podiel na skutočnosti, že posudzované konanie do dnešného dňa nie je po viac ako 12 rokoch od jeho začatia právoplatne ukončené. Aj keď nebolo možné presne ustáliť, k akému predĺženiu žalovaného konania pričinením okresného súdu došlo, ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu sa viackrát vyznačoval neefektívnosťou a nesústredenosťou (napr. okresnému súdu pomerne dlho trvalo ustálenie rozsahu nehnuteľností, ku ktorým žalobcovia navrhovali určiť vlastnícke právo; prvé pojednávanie sa uskutočnilo až po viac ako troch rokoch od podania žaloby; meritórne rozsudky okresného súdu mali nedostatky vo formulácii; okresný súd požiadal o predloženie listinných dôkazov, ktoré mu však už boli doručené) majúcou význam z pohľadu dodržiavania základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v záujme čo najobjektívnejšieho posúdenia žalovaného konania považoval za potrebné uviesť, že z obdobia 12 rokov trvania predmetného konania sa spis okresného súdu nachádzal na súdoch iných stupňov z dôvodov využívania procesných práv účastníkov konania v súhrne až štyri roky a deväť mesiacov. Napriek tomu nedostatky v činnosti okresného súdu, ako aj jeho procesný postoj k nesúčinnosti sťažovateľa ako účastníka konania na žalovanej strane vykazovali charakter zakladajúci v posudzovanom prípade právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie označených práv sťažovateľa.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že postupom okresného súdu v predmetnom konaní došlo k porušeniu vyššie uvedených práv sťažovateľa, okresnému súdu prikázal v konaní konať bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie.</p>
<p>Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: II. ÚS 26/95</p>

Spisová značka	III. ÚS 8/2011
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v konaní, predmetom ktorého je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Dňa 16. júla 1992 sťažovatelia podali na okresnom súde návrh na začatie konania. Dňa 23. septembra 1993 okresný súd vydal rozsudok, ktorým určil vlastnícke právo navrhovateľky v 1. rade a sťažovateľov. Dňa 4. októbra 1999 okresný súd vydal doplňujúci rozsudok. Dňa 30. októbra 2002 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu z 23. septembra 1993 a doplňujúci rozsudok z 4. októbra 1999 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dňa 28. septembra 2005 okresný súd rozsudkom rozhodol, že sťažovatelia sú spoluvlastníkmi nehnuteľnosti. Dňa 25. februára 2009 okresný súd vydal doplňujúci rozsudok. Dňa 31. januára 2011 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu z 28. septembra 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uvedené konanie v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo právoplatne ukončené ani po viac ako 18 rokoch.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd uviedol, že napriek tomu, že rozhodovanie o návrhoch na určenie vlastníckeho práva patrí k bežnej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vyhodnotil konkrétny prípad ako procesne zložitejší, keďže v spore dochádzalo k zmenám účastníkov.</p> <p>2. Pokiaľ ide o kritérium správania účastníka súdneho konania, ústavný súd konštatoval, že správanie sťažovateľov v zásade nebránilo súdu vo veci konať, v primeranom čase reagovali na výzvy súdu, spravdila sa zúčastňovali súdnych pojednávaní alebo svoju neprítomnosť na nich ospravedlňovali.</p> <p>3. Ohľadom kritéria postupu súdu, ústavný súd hodnotil postup okresného súdu a krajského súdu ako neefektívny. Ústavný súd uviedol, že o nesústredenom procesnom postupe okresného súdu svedčili dôvody, pre ktoré boli jeho meritórne rozhodnutia vo veci na základe podaného odvolania zrušené, tie spočívali v nedostatočne zistenom skutkovom stave, prípadne v nepreskúmateľnosti vydaného rozhodnutia. V postupe okresného súdu a krajského súdu sa tiež vyskytli viaceré obdobia nečinnosti, ktoré mali za následok zbytočné prieťahy v konaní. Ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiahnutých výsledkov konštatoval, že viac než osemnásťročná dĺžka súdneho konania (z toho na krajskom súde 5 rokov) je ústavne neakceptovateľná nielen v prípade konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ale v každej súdom prerokovávanej veci. Bez toho, aby ústavný súd vymedzoval i jednotlivé kratšie obdobia nečinnosti okresného súdu a krajského súdu, mohol konštatovať, že postupom okresného súdu a postupom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, okresnému súdu prikázal v konaní konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľom priznal každému finančné zadost'učinenie vo výške 7 000 eur.</p>
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 86/2011
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a	nález – vyhovené

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	31. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ, v procesnom postavení dediča, vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v dedičskom konaní po jeho matke, ktorá zomrela v máji 1999. Uvedené konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne ukončené.
ratio decidendi	1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatoval, že komplexne nemožno predmetnú vec aj s prihliadnutím na určitý stupeň skutkovej náročnosti považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonaných procesných úkonov odôvodňovalo doterajšiu dĺžku konania (12 rokov). Ústavný súd uviedol, že mieru skutkovej náročnosti zvyšoval počet účastníkov konania (15, neskôr až 17) i nevyhnutnosť identifikácie pozemkových parciel tvoriacich súčasť dedičstva. 2. Pokiaľ ide o kritérium správania účastníka súdneho konania, ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľa neprispelo zásadným spôsobom k predĺženiu sporného dedičského konania. 3. Ohľadom kritéria postupu súdu, ústavný súd konštatoval, že trvanie napadnutého konania je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Posudzované dedičské konanie trvá 12 rokov, z toho sa 6 mesiacov (od 4. apríla 2002 do 3. októbra 2002) súdny spis nachádzal na odvolacom súde z dôvodu odvolania podaného sťažovateľom. Vo zvyšnom priebehu konania okresný súd svojou bezdôvodnou nečinnosťou spôsobil prietahy v rozsahu 6 rokov a 4 mesiace. Takéto nedostatky v činnosti okresného súdu samy osebe založili v posudzovanom prípade právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v predmetnom konaní boli porušené vyššie uvedené práva sťažovateľa, okresnému súdu prikázal v konaní konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 196/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v trestnom konaní. Konanie v trestnej veci sťažovateľa sa začalo podaním obžaloby krajskou prokuratúrou 19. mája 2003 na sťažovateľa a ďalšieho obžalovaného okresnému súdu..... Krajský súd vo veci rozhodol 9. septembra 2010 tak, že sťažovateľa odsúdil pre trestný čin „sprenevery podľa § 248 ods. 1, 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. k trestu odňatia slobody Trestná vec sťažovateľa sa v súčasnosti nachádza na Najvyššom súde SR v rámci odvolacieho konania.“
ratio decidendi	Ústavný súd uviedol, že pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a

	<p>faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokovávanej veci. Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že súd bol celkovo nečinný a neuskutočnil vo veci žiadne úkony (napr. m. m. II. ÚS 4/03, II. ÚS 177/03, IV. ÚS 82/04 a IV. ÚS 246/05). Ústavný súd uviedol, že ide práve o takýto prípad, keďže krajský súd vo veci samej neurobil žiaden relevantný úkon, ktorý by smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, v období od 11. novembra 2005 (keď mu bol spis vrátený z najvyššieho súdu), až do 7. apríla 2010, keď sa uskutočnilo hlavné pojednávanie. Dňa 9. septembra 2010 vydal síce rozsudok, ale do dňa prijatia sťažnosti ústavným súdom nepredložil spisový materiál najvyššiemu súdu pre účely rozhodnutia o tomto odvolaní. Vytknúť krajskému súdu možno i to, že od 8. septembra 2004, keď okresný súd uznesením vec postúpil na prerokovanie krajskému súdu, ten vyslovil svoju nepríslušnosť v marci 2005 a vec postúpil najvyššiemu súdu 9. mája 2005 na rozhodnutie sporu o príslušnosť. I tento úkon ústavný súd vyhodnotil ako neefektívny, pretože jeho vecná príslušnosť bola napokon určená najvyšším súdom. Ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ prispel k predĺženiu konania.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že hoci krajský súd v septembri 2010 rozhodol, do dňa prejednávania sťažnosti ústavným súdom konanie nebolo právoplatne skončené. Z toho vyplýva, že krajský súd počas takmer sedemročného obdobia nedokázal organizovať procesný postup plynulo a efektívne tak, aby odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v predmetnom konaní boli porušené vyššie uvedené práva sťažovateľa a krajskému súdu prikázal v konaní konať bez zbytočných prieťahov.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: II. ÚS 4/03, II. ÚS 177/03, IV. ÚS 82/04 a IV. ÚS 246/05</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: rozsudok vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. júna 1968 rozsudok vo veci König v. Nemecko z 28. júna 1978 rozsudok vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. júna 1987</p>

Spracovala : JUDr. Helena Kravcová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.